

Český jazyk – 9.třída

16. zadání

1. Pravopis – OPIS-učebnice str.70/ cv.5c

PS str.63/ cv.2c, d, 3, 4, 5

PS str.65/cv.1

PS str.66/cv.1

2. Tvarosloví-předložka se jménem-příslovečné spřežky/ -vymysli větu-ústně:

- v celku-vcelku
zpravidla

o pravdu – opravdu
na večer – navečer

po tom – potom

z pravidla –

-doplňte ě/ ně/ ústně/: Oba ministři se setkali soukrom____. Jeho hlas zněl hluboce a tajem____. Zelenina byla jem____ nakrájena na nudličky. Mnoho činností děláme zcela nevědom____. Je to dojem____ a lidsky napsaný příběh. Žádost musí být podána písem____. Tento dům je zřejmě____ určen na prodej. O úspěších filmu se význam____ zasloužil představitel hlavní role. Tato rostlina má tem____ zelené listy. V této situaci ses zachovala velmi rozum____. Aromatická koření je třeba používat stříd____. Místnost je účelně, ale příjem____ zařízená. Naše laboratoř byla skrom____ vybavená. Samozřejmě____, že ti pomůžeme. Letadlo strm____ stoupalo do výšky. Včera večer jsme se ohrom____ bavili.

3. Skladba – větný rozbor, učebnice str.133/ cv.3 a/ první dvě souvětí opište do sešitu-na online hodině si zapíšeme si společně graf

4. Procvičovat můžeš na www.skolasnadhledem.cz – tvoření příslovcí z přídavných jmen na www.pravopisne.cz – pravopis spřežek

5. Literatura – přečti si text a odpověz na otázky do literárního sešitu

Zedník Antonín Karas zírání na to jako na zjevení, jako na sen. A jeho kudrnatý soudruh mu naléhavě vykládá, že CIRKUS HUMBERTO je jeden z největších cirkusů v Evropě, že patří nějakému Berwitzovi, že mají na šedesát čistokrevných koní a slona a menažerii a že se to všecko dá teď do pohybu, na cesty, od jara do zimy. A na to že je zapotřebí party stavěčů, tenťáků, jak si oni říkají, která dovede za dvě hodiny postavit stan a za půl hodiny jej rozebrat, a tu partu že panu Berwitzovi vede on, Karel Kerholec z Libuně, do takové party že Karas nyní přišel, na tom že není nic, jen zvládnout tempo, aby jeden druhému zahrál do ruky, a na to že jsou Češi, pro ten fortel, který na všecko najdou, u všech cirkusů že jsou prý na tu práci hledání. Ovšem dělají i jiné věci, koňáky, stájníky, krmiče, štolby, muzikanty, augusty, jak si co kdo najde, hlavní je ve všem se vyznat a všude podle potřeby pomoci. Ale život je to krásný, svobodný a volný, od města k městu, celý svět se uvidí, neznámé kraje, neznámí lidé.....

Zdroj: Eduard Bass. Cirkus Humberto

Najdi v textu výraz pro: správce konírny/ podkoního, přelud, klaun, zvěřinec

Proč jsou Češi u cirkusu žádání?

Rozhodni, která tvrzení jsou podle textu pravdivá:

Cirkus Humberto je největší cirkus na světě. ano-ne

Cirkus cestuje od jara do podzimu. ano-ne

Postavit cirkusový stan se dá za dvě hodiny. ano-ne

V cirkuse mají na šedesát koní. ano-ne

Podle wikipedie najdi odpovědi na tyto otázky: Jak se jmenoval E.Bass vlastním jménem? Kterými dvěma knihami se proslavil? Ve kterých zemích studoval? Jak se jmenoval režisér, který natočil podle románu Cirkus Humberto seriál?

Cvičení z ČJ

- Vyzkoušejte si test

1. Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

/viz 1, s. 12/ 1 bod

- A) Obloha náhle potemněla.
- B) Zapoměl na to už podruhé.
- C) Asi mi zase špatně rozuměl.
- D) Vaše domněnky nás nezajímají.

2. Přiřadte k jednotlivým úryvkům (2.1–2.3) možnost (A–E), která nejlépe vystihuje daný úryvek:

/viz 6, s. 44/ max. 3 body

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 2.1 Ministerstvo dopravy otevřelo obálky s nabídkami čtyř uchazečů na dodávku a provoz elektronického mýta po roce 2019. Zájem mají Kapsch, slovenský SkyToll, maďarský National Toll Payment Services a německý T-Systems. Zatímco jeden z uchazečů podle ministra dopravy Dana Ťoka výrazně překročil předpokládanou hodnotu veřejné zakázky vyčíslenou na 29 miliard korun, nabídky zbylých tří se pohybují mezi třetinou až polovinou této hodnoty. Vítěz soutěže by měl být znám do letošního podzimu.
- 2.2 Motor 675iS představuje nový standard pro všechny budoucí malé vertikální motory. Revoluční systém InStart je geniálním spojením motoru a baterie a největším pokrokem ve startování motorů za poslední generaci.
- Pokroková technologie EXi přináší snadnou údržbu bez použití náradí a bez nutnosti výměny oleje. Motor jednou naplníte olejem a pak již jen kontrolujete jeho hladinu a podle potřeby doplňujete. Po celou dobu životnosti motoru.
- 2.3 Stejně jako v předchozích letech je záměrem města Český Těšín poskytovat dotace na podporu projektů zaměřených na kulturně-vzdělávací, umělecké, sociální, zdravotní, preventivní, sportovní a jiné aktivity.

Dotace budou poskytovány v souladu se schváleným „Programem“, který byl vyhlášen dne 21. 12. 2017 a jehož znění včetně povinných příloh žádosti naleznete na webových stránkách města v sekci Město Český Těšín – dotace z rozpočtu města. Žadatelé, kteří splňují podmínky pro poskytnutí dotace, mohou žádat o finanční prostředky v rámci tohoto „Programu“ od 22. 1. do 12. 2. 2018 včetně.

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny, upraveno.)

- A) zpráva z tisku
- B) reklamní text
- C) návod k použití
- D) úřední oznámení
- E) pozvánka na akci

TEXT 1

- (1) Ztracený malý zatoulaný kotě
vybralo si tě za tátu,
prolezlo k tobě tajnou dírou v plotě,
chce pohladit a mňouká tu.
- (2) Strakatý kotě rozžežený mrazem
kurážně šplhá do výšek,
a přitom taky občas žuchne na zem
a zasviní si kožíšek.
- (3) Když už tě poctí rolí otce s matí,
tak po něm nehaž kamení.
Stokrát ho vyžeň, stokrát se ti vrátí
jak osudový znamení.
- (4) Naučí tě žít vesele a hravě,
budeš mít dárek pro děti.
Pochytá myši, co ti straší v hlavě;
dej šanci tomu kotěti.

(J. Žáček, Třetí poločas)

TEXT 2

Slova onomatopoická – výrazy, které vznikly jako napodobeniny zvuku. Z citoslovce *vrrr* sloveso *vrčet*, z *cink* sloveso *cinkat* apod.

(J. Kaločová, Průvodce literárními pojmy, upraveno)

- 3 Který z následujících úseků TEXTU 1 obsahuje nespisovný tvar slova? /viz 4, s. 30/ 1 bod
- A) vybralo si tě za tátu
B) tak po něm nehaž kamení
C) prolezlo k tobě tajnou dírou v plotě
D) a přitom taky občas žuchne na zem
- 4 Které z následujících tvrzení o souvětí podtrženém v TEXTU 1 je pravdivé? /viz 3, s. 23/ 1 bod
- A) Souvětí se skládá ze dvou vět, obě jsou hlavní.
B) Souvětí se skládá ze tří vět, dvě z nich jsou hlavní.
C) Souvětí se skládá ze dvou vět, jedna z nich je hlavní.
D) Souvětí se skládá ze tří vět, pouze jedna z nich je hlavní.
- 5 /viz 2, s. 18/ max. 2 body
- 5.1 Vypište z TEXTU 1 spisovné antonymum slova *zbaběle*:
- 5.2 Vypište z TEXTU 1 nespisovné synonymum slova *zašpinit*:
(Hledané slovo se ve výchozím textu může vyskytovat i v jiném než základním tvaru.)
- 6 Vypište z 2. sloky TEXTU 1 sloveso, které je příkladem slova onomatopoického: /viz 5, s. 35/ 1 bod
Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7

Na obloze se objevily první jarní paprsky. Opřely se o zem a probudily v ní k životu květiny. Trávníky se pokryly sedmikráskami, z hlíny vyrašily krokusy. V lesích vykvetly sněženky s bledulemy a omamně zavoněly. Včely začaly s opylováním květin. V parcích se oběhly davy lidí. Na hřištích vískaly děti tak, že často nebylo rozumět tomu, co si dva na lavičce povídají. V ulicích bylo také živo. Celé Karlovy Vary vítaly jaro. Silnice se zaplnily spěchajícími auty, mezi kterými se proplétali cyklisté. Kdo mohl, vyrazil na výlet do blízkých Krušných hor. Po setmění ožili i noční ptáci. Ve svitu měsíce bylo možné zahlédnout dokonce i víry a netopýry.

(Didaktis)

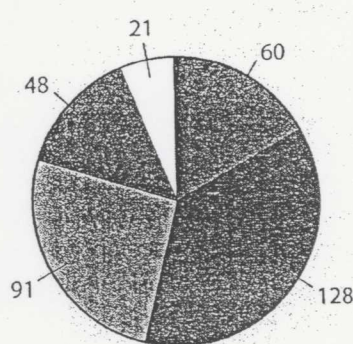
- 7 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně:
Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

/viz 1, s. 12/ max. 4 body

VÝCHOZÍ GRAF K ÚLOZE 8

Jak dlouho vám trvá jedna cesta do práce?

(Respondenti odpovídali na otázku, jak dlouho jim trvá cesta do práce.)

- méně než 15 minut: 60 respondentů (cca 17 %)
- nejméně 15 minut a zároveň méně než 30 minut: 128 respondentů (cca 37 %)
- nejméně 30 minut a zároveň méně než 60 minut: 91 respondentů (cca 26 %)
- nejméně 60 minut a zároveň méně než 120 minut: 48 respondentů (cca 14 %)
- nejméně 120 minut: 21 respondentů (cca 6 %)

(www.vyplnto.cz)

- 8 Které z následujících tvrzení není v souladu s informacemi obsaženými v grafu?

/viz 5, s. 35/ 1 bod

- A) Nejméně 120 minut trvá cesta do práce asi 6 % respondentů.
- B) Více než 40 % respondentů trvá cesta do práce nejméně 30 minut.
- C) Více než polovina respondentů trvá cesta do práce méně než 30 minut.
- D) Méně než 120 minut trvá cesta do práce právě čtyřiceti osmi respondentům.

- 9 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda obsahuje pravopisnou chybu (A), nebo ne (N):

/viz 1, s. 12/ max. 2 body

- 9.1 Hlavním městem Velké británie je Londýn.
- 9.2 Závody v Novém městě na Moravě sledovaly tisíce diváků.
- 9.3 Závody v opakovaném výstupu na Lysou horu vyhrál Polák.
- 9.4 Na náměstí Míru se nacházela kavárna proslulá svými dezerty.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

- 10 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

max. 5 bodů

- A) „Snědls?“ ptá se bába a Nami klopí oči a čumí do podlahy.
- B) „To je dobře,“ praví bába, „kaviár je ta nejzdravější věc na světě. Hned po ženšenu!“
- C) Nami ho pak musí jíst k snídani i k večeři, sedí u kýblu a nabírá ho lžicí, dokud se mu neudělá špatně.
- D) Sousedka Alea v rybí továrně pracuje; občas přijde posedět na zápraží a přinese výměnou za pytel brambor kýbl kaviáru.
- E) Nami vyrůstal v pachu rybiny, a tak ji vlastně nikdy pořádně nevnímal. V městečku Boros je líheň jeseterů a hned vedle ní závod na zpracování ryb.

(B. Bellová, Jezero)

10.1

10.2

10.3

10.4

10.5

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–18

- (1) Té noci Michael nezamhouřil oko. Tamar vyčerpaná pláčem nakonec usnula, když ji on a Rut, která přijela pozdě **odpoledne** z Berševy, přemluvili, aby si vzala prášek, předepsaný rodinným lékařem. Ve skutečnosti doktor Ettinger ten prášek nepředepsal, nýbrž přinesl, protože se k nim rozběhl v okamžiku, kdy slyšel, co se stalo. Nemuseli ho volat, přišel sám.
- (2) O půlnoci, když Michael nahlédl do dceřina pokoje, spala už i Rut. Oddychovala pravidelně a pokojně, a byla jako vždy obraz **zdraví**.
- (3) Michael sám však, kdykoli se vrátil na lůžko, se jen převaloval z boku na bok, zíral ve tmě do stropu, na němž se mu nepřestávaly promítat obrazy, jeden krutější než druhý. Především se mu vraceli před oči ti dva chlapi, Ilan a Benji. Jako vždy nerozluční, seděli na jakési převrácené bedně a čistili pušky. Pojednou zazněl výstřel a Ilan se svalil tváří k zemi. Zděšený výkřik z hrdla jeho přítele přehlušil i zvuk výstřelu.
- (4) Někdy **kolem** třetí hodiny, **když** už bylo jasné, že nebyla naděje na spánek, zase vstal, tentokrát si však oblékl župan a trepky a nešel do své pracovny, kde se už několikrát předtím snažil zahnat zlé myšlenky četbou. Místo toho vyšel na terasu, usedl do svého proutěného křesla u kulatého stolu a mírně rozhoupal Pégasa. To bylo poprvé, co se přistihl, že s ním hovoří.

(V. Fischl, Zátíší s houpacím koněm)

- 11 Který z následujících úseků výchozího textu obsahuje přívlastek neshodný?

/viz 3, s. 23/ 1 bod

- A) zíral ve tmě do stropu
B) nahlédl do dceřina pokoje
C) vyčerpaná pláčem nakonec usnula
D) jeho přítele přehlušil i zvuk výstřelu

- 12 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

/viz 5, s. 35/ max. 2 body

- 12.1 Michael v noci viděl, jak Ilan s přítelem čistili zbraň.
12.2 Rodinný lékař byl svědkem toho, jak rodina obdržela osudovou zprávu.
12.3 Ilan a Benji byli nerozluční přátelé, jednou však na sebe zaútočili zbraní.
12.4 Michael nemohl v noci usnout, nakonec si šel na terasu popovídat s přítelem.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

13. Který z následujících úseků výchozího textu obsahuje slovo citově zbarvené? /viz 2, s. 18/ 1 bod
- A) zíral ve tmě do stropu
 - B) kdykoli se vrátil na lůžko
 - C) Té noci Michael nezamhouřil oko
 - D) Michael nahlédl do dceřina pokoje

14. Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se neuplatňuje obraznost? /viz 2, s. 18/ 1 bod
- A) byla jako vždy obraz zdraví
 - B) snažil zahnat zlé myšlenky četbou
 - C) tentokrát si však oblékl župan a trepky
 - D) na němž se mu nepřestávaly promítat obrazy

15. Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu? /viz 7, s. 49/ 1 bod
- A) Výchozí text je ukázkou epiky.
 - B) Výchozí text je ukázkou tragédie.
 - C) Výchozí text je ukázkou věčné literatury.
 - D) Výchozí text je vyprávěn jednou z postav.

16. /viz 4, s. 30/ max. 3 body

16.1 Vypište z podtrženého úseku ve čtvrtém odstavci výchozího textu příslovečnou spřežku:

16.2 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechna podstatná jména v 6. pádě a napište jejich vzor: Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

17. /viz 3, s. 23/ max. 3 body

17.1 Vypište z úseku podtrženého v druhém odstavci výchozího textu základní skladební dvojice: Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

17.2 Napište druh vedlejší věty podtržené ve třetím odstavci výchozího textu:

18. Které z následujících tvrzení není pravdivé? /viz 4, s. 30/ 1 bod

(Posuzovaná slova pocházejí z výchozího textu a jsou v něm vyznačena tučně.)

- A) Slovo *když* může být použito jako spojka a někdy jako příslovce.
- B) Slovo *kolem* může být použito jako předložka a někdy jako podstatné jméno.
- C) Slovo *odpoledne* může být použito jako příslovce a někdy jako podstatné jméno.
- D) Slovo *zdraví* může být použito jako podstatné jméno a někdy jako přídavné jméno.

TEXT 1

Pokyn k otravě ruského exšpiona Sergeje Skripala a jeho dcery dal velmi pravděpodobně přímo ruský prezident Vladimir Putin. Oznamil to šéf britské diplomacie Boris Johnson. S jedem mohlo být v kontaktu až 131 lidí, někdo jej zřejmě dal Skripalově dceři do kufru už v Rusku. Kreml mezitím oznámil, že v nejbližší době zveřejní odvetu za britské sankce. Johnsonova obvinění označil za „šokující a neomluvitelná“.

„Proti Rusům jako takovým nic nemáme. Výsledkem toho, co se děje, nebude rusofobie. Naše roztržka je s Putinovým Kremlem a jeho rozhodnutím,“ zdůraznil Johnson s tím, že právě ruský prezident velmi pravděpodobně nařídil první použití nervové látky na evropské půdě od druhé světové války.

Moskva obvinění odmítá a chystá se v nejbližších hodinách oznámit reakci na britské sankce. „Jakákoliv zmínka o našem prezidentovi v této souvislosti je šokující a neodpustitelné porušení diplomatických pravidel slušného chování,“ reagoval na Johnsonova slova Putinův mluvčí Dmitrij Peskov.

(www.ceska televize.cz, upraveno)

TEXT 2

Přenesení názvu na základě věcné (místní, časové nebo příčinné) souvislosti se nazývá **METONYMIE**.

Např. podstatné jméno *vinutí* neznámá pouze činnost (*navíjení*), ale také její výsledek. Podobně je tomu u jiných podstatných jmen slovesných nebo dějových (např. *kování*, *hrazení*, ...). Pro pojmenování jednotky elektrického proudu *ampér* se použilo příjmení francouzského fyzika, *číst Čapka* znamená *číst Čapkova díla*, *vypít celou láhev* znamená *vypít celý její obsah*.

(A. Tejnor, Z. Hlavsa, Český jazyk pro střední odborné školy a studijní obory středních odborných učilišť, upraveno)

19 Rozhodněte o každém z následujících úseků TEXTU 1, zda obsahuje domněnku (A), nebo ne (N):

/viz 5, s. 35/ max. 2 body

	A	N
19.1 reagoval na Johnsonova slova Putinův mluvčí	☐	☐
19.2 někdo jej zřejmě dal Skripalově dceři do kufru už v Rusku	☐	☐
19.3 obvinění odmítá a chystá se v nejbližších hodinách oznámit reakci	☐	☐
19.4 jakákoliv zmínka o našem prezidentovi v této souvislosti je šokující	☐	☐

20 Který z následujících úseků TEXTU 1 obsahuje metonymii? Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

/viz 5, s. 35/ 1 bod

- A) ruský prezident velmi pravděpodobně nařídil
- B) reagoval na Johnsonova slova Putinův mluvčí
- C) někdo je dal zřejmě Skripalově dceři do kufru už v Rusku
- D) Moskva obvinění odmítá a chystá se v nejbližších hodinách oznámit reakci

21 Který z následujících druhů zájmen se vyskytuje v podtrženém úseku TEXTU 1?

/viz 4, s. 30/ 1 bod

- A) tázací
- B) osobní
- C) záporné
- D) neurčité

- 22) Přiřaďte k jednotlivým úryvkům (22.1–22.4) možnost (A–F), která nejlépe vystihuje daný úryvek:
(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.
Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

/viz 7, s. 49/ max. 4 body

22.1 Nechoď, Vašku, s pány na led:
mnohý příklad máme,
že pán sklouzne, a sedlák si
za něj nohu zláme.

22.2 Bouř žene koráb u divokém běhu.
John lampu klamnou k skále přivěsil
a dí: „Bůh žehnej břehu!“
A koráb k světlu žene se a v trysku,
se náhle přes úskalí překotil,
a stěžněm vězí v písku.

22.3 Znáš křišťálovou studánku,
kde nejhlubší je les,
tam roste tmavé kapradí
a vůkol rudý vřes.
Tam ptáci, laně chodí pít,
pod javorový kmen,
ti ptáci za dne bílého,
ty laně v noci jen.

22.4 DUCH
(zdoła) Přísahaňte!

HAMLET

Utiš se, duchu! – A teď, milí páni,
s upřímnou láskou se vám poroučím.
A zmůže-li co chudák jako Hamlet,
aby vám skutkem projevil svou lásku,
dá Pánbůh, udělá to. Pojdte, páni!
A pěkně prosím: mlčet jako hrob!
Vymknuta ze svých kloubů doba šílí:
že jsem se zrodil, abych napravil ji!
Leč pojdme, pánové!
Odejdu všichni.

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- A) epos
- B) balada
- C) epigram
- D) anekdota
- E) lyrická báseň
- F) divadelní hra